

Komenda Główna Straży Granicznej

<https://strazgraniczna.pl/pl/straz-graniczna/fundusze-pomocowe/europejski-fundusz-powr/875,Europejski-Fundusz-Powrotow-Imigrantow.html>
17.05.2025, 10:09

Europejski Fundusz Powrotów Imigrantów

10.01.2012

Sprawozdanie z realizacji działań współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Powrotów Imigrantów

PROGRAMY ROCZNE

2008-2013

Działania realizowane i nadzorowane
przez Zarząd do Spraw Cudzoziemców
Komendy Głównej Straży Granicznej

Europejski Fundusz Powrotów Imigrantów został utworzony w oparciu o decyzję nr 575/2007/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 maja 2007 r. ustanawiającą Europejski Fundusz Powrotów Imigrantów na lata 2008-2013 jako jeden z czterech głównych instrumentów finansowych programu „Solidarność i zarządzanie przepływami migracyjnymi”. Pozostałe trzy fundusze to: Europejski Fundusz na rzecz Integracji Obywateli Państw Trzecich, Fundusz Granic Zewnętrznych oraz Europejski Fundusz na rzecz Uchodźców.

Całkowity budżet Europejskiego Funduszu Powrotów Imigrantów na lata 2008 - 2013 został zaplanowany w wysokości 676 mln EUR. Środki finansowe z tego funduszu były dzielone między Państwa Członkowskie Unii Europejskiej w oparciu o dane statystyczne przedstawiane przez te państwa, a dotyczące w szczególności liczby obywateli państw trzecich objętych działaniami powrotowymi.

Środki te zostały przeznaczone przede wszystkim na wsparcie Państw Członkowskich w zakresie przeprowadzania działań powrotowych wobec nielegalnych migrantów (w tym powrotów dobrowolnych i przymusowych), wspierania współpracy z Państwami Członkowskimi oraz z krajami pochodzenia nielegalnych migrantów w zakresie wzmocnienia skuteczności i efektywności powrotów, a także na rozwój kwalifikacji i kompetencji personelu zajmującego się kwestiami powrotowymi. W trakcie trwania tej perspektywy finansowej, Decyzją Komisji Europejskiej z 2 marca 2011 roku zmieniającą decyzję 2008/458/WE ustanawiającą zasady wykonania decyzji nr 575/2007/WE (...), została wprowadzona możliwość objęcia współfinansowaniem dodatkowych działań związanych z funkcjonowaniem strzeżonych ośrodków dla cudzoziemców. Wieloletni program dla Polski na lata 2008-2013 został wstępnie oszacowany na 17 mln EUR.

Budżet zaplanowany przez Straż Graniczną na działania w ramach Programów Rocznych 2008 - 2013 wyniósł 43 175 695,21 PLN. Straż Graniczna wykorzystała 36 829 830,98 PLN (85,3 % zaplanowanego budżetu).

W Programach Rocznych 2008 - 2013 Zarząd do Spraw Cudzoziemców Komendy Głównej Straży Granicznej realizował i nadzorował następujące działania:

- 6 kolejnych projektów „Organizowanie powrotów przymusowych” - 01.01.2008 - 30.06.2015;
- 6 kolejnych projektów „Wzmocnienie współpracy między Państwami Członkowskimi w dziedzinie powrotów” - 01.07.2008-30.06.2015 r.;
- 6 kolejnych projektów „Wzmocnienie współpracy z państwami trzecimi przy identyfikowaniu cudzoziemców” - 01.01.2008 - 30.06.2015 r.
- 5 kolejnych projektów „Wzmocnienie efektywności działań w zakresie powrotów wykonywanych przez Straż Graniczną, w tym współdziałanie z innymi instytucjami” - 01.01.2010 - 30.06.2015 r.
- Projekt wieloletni „Rozbudowa oraz wdrożenie Systemu Obsługi Cudzoziemców w ramach CBD SG” - 01.08.2013 - 30.06.2015 r.
- Projekt wieloletni „Poprawa warunków detencji Strzeżonego Ośrodka dla cudzoziemców w Lesznowoli” - 01.04.2013 - 30.06.2015 r.

ORGANIZOWANIE POWROTÓW PRZYMUSOWYCH

Powroty przymusowe nielegalnych migrantów wykonywane są drogą lądową do granicy z państwami sąsiadującymi z Rzeczpospolitą Polską (doprowadzenia cudzoziemców wykonywane pod konwojem) oraz drogą lotniczą (lotami rejsowymi bądź przy pomocy wycarterowanych samolotów). Do dnia 31.12.2008 r. doprowadzenia drogą lądową do

granicy RP wykonywała Policja. Straż Graniczna przejęła od Policji to zadanie, w związku z nowelizacją ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach, z dniem 1 stycznia 2009 r. W okresie 01.01.2009 - 30.06.2015 w ramach współfinansowania z EFPI doprowadzono do granicy w celu wydalenia do państwa trzeciego łącznie 4 555 cudzoziemców.

Powroty przymusowe cudzoziemców drogą lotniczą organizowane przez Straż Graniczną (lotami rejsowymi) realizowane były głównie do państw azjatyckich (w tym do Wietnamu, Chin, Mongolii), a także do państw byłego Związku Radzieckiego (głównie do Gruzji, Armenii i Rosji) oraz do krajów Afryki i Ameryki Południowej. W trakcie realizacji projektów (01.01.2008 - 30.06.2015) Straż Graniczna przy współfinansowaniu z EFPI wydalila lotami rejsowymi łącznie 3 382 cudzoziemców.

W ramach projektu Straż Graniczna organizowała także krajowe loty czarterowe. Loty takie realizowano przy użyciu wojskowych samolotów typu CASA w przypadku większej ilości cudzoziemców powracanych w ten sam region. W okresie trwania projektów zorganizowano 25 lotów (w tym 24 do Gruzji, 1 do Afganistanu) i powrócono łącznie 459 cudzoziemców.

Projekt pozwolił także na realizację inwestycji remontowo - budowlanych w Oddziałach SG. W latach 2013 - 2015 przeprowadzono:

- kompleksowe prace budowlane w Strzeżonym Ośrodku dla Cudzoziemców w Krośnie Odrzańskim w zakresie remontu bloku męskiego i żeńskiego oraz łaźni oraz wykonano utwardzone boisko do koszykówki i siatkówki plażowej na terenie ośrodka;
- adaptację byłego aresztu w celu wydalenia na oddział rodzinny Strzeżonego Ośrodka dla Cudzoziemców Kętrzynie, w tym adaptację pomieszczeń sanitarnych, mieszkalnych, edukacyjnych, świetlicowych, częściową wymianę okien na tzw. okna bezpieczne bez krat w pomieszczeniach mieszkalnych oraz budowę siłowni zewnętrznej na terenie ośrodka,
- wymianę podłogi w sali przeznaczonej do zajęć rekreacyjno-sportowych w Strzeżonym Ośrodku dla Cudzoziemców w Białej Podlaskiej,
- wykonanie systemu monitoringu w budynku nr 5 w Strzeżonym Ośrodku dla Cudzoziemców w Białymstoku;
- remont pokoju przesłuchań w Komendzie Morskiego Oddziału SG.

Ponadto, w latach 2013-2015 objęto współfinansowaniem bieżące koszty utrzymania wszystkich strzeżonych ośrodków dla cudzoziemców (media, częściowe wyżywienie, abonament TV/Internet, środki czystości, usługi fryzjerskie, pralnicze). Przystosowano i wyposażono ośrodki w sprzęt informatyczny i kwaterunkowy oraz oddano do użytku sale z dostępem do sieci Internet dla cudzoziemców. Organizowano imprezy kulturalno - integracyjne, konkursy z nagrodami, zajęcia sportowe, edukacyjne. Udzielono osadzonym cudzoziemców wsparcia materialnego w postaci odzieży, obuwia, wyprawek szkolnych dla małoletnich. Wyposażono ośrodki w artykuły pierwszej potrzeby. Zakupiono komórkowe aparaty telefoniczne wraz z kartami kart Pre-Paid i ich doładowaniem celem umożliwienia cudzoziemcom kontaktów telefonicznych z rodzinami.

W latach 2014 - 2015 współfinansowaniem objęto umowy cywilno - prawne zawierane przez Komendantów Oddziałów SG w zakresie pomocy medycznej, psychologicznej, pielęgniarskiej świadczonej na rzecz cudzoziemców umieszczonych w strzeżonych ośrodkach dla cudzoziemców oraz zawarto umowy z poradniami uzależnień.

Zakupiono sprzęt specjalistyczny do identyfikacji daktyloskopijnej osób, sprzęt IT do prowadzenia postępowań administracyjnych w sprawach cudzoziemców, sprzęt łączności, sprzęt medyczny (w tym wyposażenie specjalistyczne do transportu osób zakażonych wraz z osprzętem oraz indywidualne zestawy ochrony biologicznej dla personelu SG), sprzęt RTV/AGD, rekreacyjno - sportowy, kwaterunkowy, sprzęt dedykowany sekcjom konwojowo - ochronnym używany przy doprowadzeniach.

Projekty pozwoliły objąć współfinansowaniem koszty ponoszone przy prowadzonych postępowaniach administracyjnych, w tym koszty tłumaczeń, pomocy medycznej i badań lekarskich, a także koszty ponoszone przy wykonywaniu doprowadzeń drogą lądową (koszt paliwa, podróży służbowych, eskorty, wyżywienia cudzoziemców).

Organizowano spotkania konsultacyjne z udziałem przedstawicieli instytucji zaangażowanych w sprawę cudzoziemców.

Środki zaangażowane na realizację projektów wyniosły 20 828 058,90 (82,9% zaplanowanego budżetu).

WZMOCNIENIE WSPÓŁPRACY MIĘDZY PAŃSTWAMI CZŁONKOWSKIMI W DZIEDZINIE POWROTÓW

W przypadku konieczności wydalenia cudzoziemców w ten sam region geograficzny oraz w celu obniżenia kosztów i zapewnienia większego bezpieczeństwa Państwa Członkowskie organizują wspólne loty czarterowe. Jedno z państw czarteruje samolot, natomiast inne państwa dołączają się do przedsięwzięcia i uczestniczą w kosztach. Z uwagi na podział kosztów, loty takie są opłacalne dla państw uczestniczących. Polska organizowała i brała udział w lotach czarterowych m.in. wspólnie z Austrią, Litwą, Szwajcarią, Hiszpanią, Węgrami, Irlandią, Wielką Brytanią. Krajami docelowymi były Gruzja, Rosja, Afganistan, Pakistan, Nigeria

W okresie 01.07.2008-30.06.2015 Straż Graniczna uczestniczyła w 26 wspólnych lotach czarterowych organizowanych przez Polskę lub przez inne Państwa Członkowskie, w ramach których wydalono 371 cudzoziemców. W ramach projektu doprowadzono 58 cudzoziemców do innych Państw Członkowskich w celu wydalenia wspólnymi lotami czarterowymi.

Projekt przewidywał także organizowanie i przeprowadzanie spotkań roboczych, w celu wzmocnienia współpracy operacyjnej pomiędzy służbami migracyjnymi państw członkowskich w dziedzinie powrotów, wypracowania wspólnego podejścia wobec poszczególnych instytucji w państwach trzecich, odpowiedzialnych za przyjęcie osób wydalanych do ich krajów, procedur postępowania w przypadkach przekazywania obywateli państw trzecich nielegalnie przebywających na terytorium państw członkowskich, wymiany informacji w dziedzinie najlepszych praktyk, jak również osiągnięcia porozumienia w sprawie szczegółów technicznych oraz operacyjnych dotyczących wspólnych operacji powrotowych. W trakcie trwania kolejnych projektów zorganizowano/ wzięto udział w 30 spotkaniach z Państwami Członkowskimi: Francją, Republiką Litewską, Niemcami, Holandią, Austrią, Belgią, Węgrami, Czechami, Szwecją, Hiszpanią, Słowacją, Norwegią, Szwajcarią.

Środki zaangażowane na realizację projektów wyniosły 2 754 561,43 zł (87,0%

zaplanowanego budżetu).

WZMOCNIENIE WSPÓŁPRACY Z PAŃSTWAMI TRZECIMI PRZY IDENTYFIKOWANIU CUDZOZIEMCÓW

Projekt obejmuje organizację cyklicznych wizyt ekspertów ds. potwierdzania obywatelstwa z niektórych państw trzecich, z którymi nawiązano współpracę. Współpraca na takiej zasadzie prowadzona jest głównie ze służbami granicznymi Wietnamu. Podczas wizyt eksperci przeprowadzają rozmowy z osobami zatrzymanymi w związku z nielegalnym pobytom lub dokonaniem (usiłowaniem) przekroczenia granicy wbrew przepisom, wobec których istnieje domniemanie, że są obywatelami tego kraju, w celu potwierdzenia ich obywatelstwa i wystawienia zastępczych dokumentów podróży. Ponadto organizowane są spotkania z przedstawicielami właściwych organów państw trzecich w celu nawiązania/polepszenia dotychczasowej współpracy w zakresie identyfikacji cudzoziemców.

W okresie realizacji projektów zorganizowano 10 wizyt ekspertów z wietnamskiego Urzędu Kontroli Ruchu Granicznego Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego w celu potwierdzenia tożsamości osób deklarujących obywatelstwo Wietnamu. W wyniku wizyt potwierdzono łącznie tożsamość i obywatelstwo wietnamskie 257 cudzoziemców. Oprócz wizyt ekspertów wietnamskich miały miejsce wizyty przedstawicieli ekspertów z innych krajów, w tym przedstawicieli Ambasad Republiki Kamerunu, Gambii, Gwinei oraz Republiki Ludowej Bangladeszu. Takich spotkań zorganizowano łącznie 7, w wyniku czego potwierdzono tożsamość 7 cudzoziemców.

Ponadto, w ramach przedmiotowego projektu organizowano spotkania mające na celu nawiązanie/polepszenie współpracy ze służbami migracyjnymi państw trzecich. Efektem spotkań jest wzmocnienie efektywności i skuteczności działań powrotowych. W ramach projektu od początkowej alokacji 2008 do ostatniej 2013, udało się przeprowadzić łącznie 76 spotkań, w tym negocjacje umów i protokołów wykonawczych do umów o readmisji z takimi krajami jak: Mołdawia, Ukraina, Rosja, Serbia, Sri Lanka, Gruzja, Kazachstan. Środki zaangażowane na realizację projektów wyniosły 2 065 061,86 zł (78,6% zaplanowanego budżetu).

WZMOCNIENIE EFEKTYWNOŚCI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE POWROTÓW WYKONYWANYCH PRZEZ STRAŻ GRANICZNĄ, W TYM WSPÓŁDZIAŁANIE Z INNYMI INSTYTUCJAMI

Zarząd do spraw Cudzoziemców KGSG nadzoruje i koordynuje szkolenia organizowane przez ośrodki szkolenia oraz oddziały Straży Granicznej. Projekt obejmuje swoim zakresem organizację szkoleń/ warsztatów/ seminariów przeznaczonych w szczególności dla funkcjonariuszy i pracowników Straży Granicznej zaangażowanych w proces działań powrotowych przy współdziałaniu przedstawicieli innych instytucji, jak m.in. Sądy, Urząd ds. Cudzoziemców, urzędy wojewódzkie, Państwowa Inspekcja Pracy, organizacje pozarządowe a także instytucje innych Państw Członkowskich właściwe w sprawach

powrotów cudzoziemców.

Od początku 2010 r. do końca czerwca 2015 r. udało się zorganizować i przeprowadzić 350 działań szkoleniowych. Łącznie wzięło w nich udział 7205 osób, w tym:

w szkoleniach merytorycznych związanych z obszarem powrotów, postępowań administracyjnych wobec cudzoziemców, obszarem wielokulturowości i strategii komunikacji z cudzoziemcami wzięło udział 6518 osób,

w szkoleniach z zakresu sposobów pracy zespołu mediacyjnego, kooperacji w sytuacjach kryzysowych, skutecznego prowadzenia mediacji z cudzoziemcami przeszkolono 97 osób,

w szkoleniach językowych wzięło udział 550 osób, dodatkowo 40 osób ukończyło kursy języków orientalnych: gruziński, wietnamski oraz urdu na poziomie A2, 20 osób z tej grupy konstituowało naukę języków orientalnych, uzyskując poziom biegłości językowej B1. Po 3 osoby z każdego kursu językowego, które osiągnęły najlepsze wyniki w nauce odbyły wizyty studyjne do Wietnamu, Indii i Gruzji.

Ponadto w ramach projektu zostały przeprowadzone:

4 edycje studiów podyplomowych dla 176 osób, 2 edycje dla 86 słuchaczy w zakresie współczesnych migracji międzynarodowych oraz 2 edycje dla 90 słuchaczy w zakresie identyfikacji wybranych grup kulturowych w kontekście problemów z ich powrotami.

Opracowano i wdrożono wewnątrz instytucjonalny model rozwiązywania konfliktów występujących w relacjach funkcjonariusz - cudzoziemiec w środowisku wielokulturowym SG. Działanie pozwoliło na stworzenie grupy mediatorów kulturowych SG oraz algorytmu postępowania funkcjonariuszy SG w sytuacji wystąpienia sytuacji konfliktowych w strzeżonych ośrodkach dla cudzoziemców.

Opracowano podręczniki najlepszych praktyk w dziedzinie powrotów, w zakresie rozpoznania migracyjnego oraz mapy cudzoziemców, jak również w zakresie strzeżonych ośrodków dla cudzoziemców.

Środki zaangażowane na realizację projektów wyniosły 5 507 694,66 zł (88,1% zaplanowanego budżetu).

ROZBUDOWA ORAZ WDROŻENIE SYSTEMU OBSŁUGI CUDZOZIEMCÓW W RAMACH CBD SG

System Obsługi Cudzoziemców (SOC) będzie docelowo centralną bazą informatyczną w Straży Granicznej, gromadzącą, przetwarzającą i udostępniającą dane cudzoziemców w toku prowadzonych postępowań administracyjnych. SOC dedykowany jest głównie do obsługi informatycznej ustawowych zadań i czynności służbowych realizowanych przez funkcjonariuszy głównie z komórek właściwych w sprawach cudzoziemców. Celem projektu była jego rozbudowa poprzez stworzenie dwóch rejestrów: Rejestru

cudzoziemców podlegających identyfikacji oraz Rejestru ośrodki strzeżone i areszty. Za pośrednictwem Rejestru cudzoziemców podlegających identyfikacji można uzyskać błyskawiczną informację o każdym cudzoziemcu, który kiedykolwiek podlegał procedurom identyfikacyjnym. Dane zamieszczone w rejestrze pozwalają zintensyfikować procedury identyfikacyjne poprzez szybkie wyszukiwanie pełnych danych zarejestrowanych cudzoziemców oraz błyskawiczne dokonywanie niezbędnych sprawdzeń w dostępnych systemach.

Rejestr ośrodki strzeżone i areszty pozwala: a) zarządzać wolnymi miejscami w placówkach detencyjnych (dokonać rezerwacji miejsca zgodnej z profilem zatrzymanego cudzoziemca), b) wyszukać cudzoziemca po określonych kryteriach zarówno z poziomu lokalnego, jak i centralnego (KGSG, OSG), c) przechowywać dane historyczne umieszczanych cudzoziemców, d) gromadzić informacje na temat cudzoziemców (w tym skanować dokumenty), e) przeglądać dokumentację niezbędną w procesie zatrzymania osoby, f) wytworzyć dokumentację niezbędną w procesie osadzenia, konwoju oraz organizacji powrotu osoby, g) ustalić ilość dni pobytu oraz koszty pobytu cudzoziemca przebywającego w placówce detencyjnej. Powyższe umożliwi centralizację obsługi ośrodków strzeżonych i aresztów dla cudzoziemców.

W toku prowadzonych działań SOC komunikuje się z systemami zewnętrznymi, takimi jak SISII, VIS, WYKAZ itp.) a także wewnętrznymi zasobami SG (Zintegrowane Archiwum Odpraw i Legitymowań, Ewidencja Zleceń). Bezpośrednia komunikacja z ww. systemami pozwala na sprawne dokonywanie sprawdzeń w trakcie prowadzenia postępowań administracyjnych w stosunku do cudzoziemców.

Na potrzeby właściwej realizacji projektu ze środków EFPI zakupiono licencje bazodanowe, serwery, licencje serwerowe, stacje deweloperskie, stacje końcowe dla użytkowników oraz stosowne oprogramowanie. Działania programistyczne były prowadzone przez funkcjonariuszy i pracowników cywilnych Biura Łączności i Informatyki KGSG. Wkład merytoryczny obejmujący zawartość rejestrów opracowali przedstawiciele Zarządu do Spraw Cudzoziemców KGSG. Przedstawiciele Zarządu są także administratorami merytorycznymi, odpowiedzialnymi za nadawanie upoważnień do korzystania z Systemu.

Środki zaangażowane na realizację projektów wyniosły 1 093 064,70 (94,9% zaplanowanego budżetu).

POPRAWA WARUNKÓW DETENCJI STRZEŻONEGO OŚRODKA DLA CUDZOZIEMCÓW W LESZNOWOLI

Celem projektu była przebudowa i modernizacja Strzeżonego Ośrodka dla Cudzoziemców w Lesznowoli. Pierwszy etap prac objął wykonanie koncepcji rozbudowy ośrodka oraz, na jej podstawie, projektu kompleksowych robót budowlanych na terenie obiektu oraz wymianę ogrodzenia wewnętrznego. Drugi etap objął przeprowadzenie wielobranżowych prac budowlanych. W ramach projektu został zagospodarowany i przystosowany do celów rekreacyjno-sportowych teren zewnętrzny. Zakupiono również niezbędne wyposażenie, które pozwoli na przyjmowanie i pobyt cudzoziemców w SOC (sprzęt: transportowy, kwaterunkowy, AGD, RTV, informatyczny, rekreacyjno-sportowy, medyczny, sprzęt do

utrzymania terenu zielonego).

Zmodernizowano ośrodek strzeżony poprzez:

- Wykonanie kompleksowych robót budowlanych na terenie obiektu, w tym:, wymianę ogrodzenia wewnętrznego, budowę drogi dojazdowej wraz z parkingiem, zamontowanie nowego oświetlenia terenu oraz montaż systemu monitoringu, rozbudowę i przebudowę budynku nr 1 - w budynku zastosowano okna wykonane w technologii zapewniającej bezpieczeństwo oraz udaremnienie ucieczki. Zastosowanie takich okien eliminuje konieczność montażu krat zewnętrznych na elewacji budynku.

- Zagospodarowanie terenu zielonego oraz wykonanie placu rekreacyjno-sportowego (siłownia zewnętrzna).

- Zakup sprzętu transportowego (dwa pojazdy osobowe), sprzętu do utrzymania terenu zielonego, sprzętu teleinformatycznego, kwaterunkowego (w tym zamontowano meble kuchenne na wymiar), medycznego, rekreacyjno - sportowego, sprzętu RTV oraz AGD. Wyremontowano obiekt w sposób umożliwiający osadzenie 42 osób w 21 pokojach dwuosobowych.

Obiekt planuje się oddać do użytku w IV kwartale 2015 r.

Środki zaangażowane na realizację projektów wyniosły 5 351 218,48 zł (92,5% zaplanowanego budżetu).

Informacja opracowana przez

Wydział VI Funduszy Zagranicznych

Zarządu do Spraw Cudzoziemców

Komendy Głównej Straży Granicznej

Projekt współfinansowany z Europejskiego Funduszu Powrotów Imigrantów